

عبدالفور صادقی

بسیار کم است . شاید به یک درصد هم نرسد .
 ■ در ماه به طور میانگین چند کیفرخواست صادر می شود؟

تقریباً ۸۰ درصد پرونده ها منجر به صدور کیفرخواست می شود .

■ رسیدگی به جرم اعتیاد در صلاحیت کدام دادرهاست؟

اگر چه دادرهای انقلاب صلاحیت رسیدگی دارد . اما محدودیت نداشته و هر بازپرسی در هر نقطه از تهران می تواند رسیدگی مقدماتی کند . تقسیم بندی فعلی در قانون منعکس نشده و تنها برای سهولت رسیدگی است .

■ شما اعتیاد را جرم می دانید یا بیماری؟

نظر افراد مختلف است . قانون فعلی اعتیاد را جرم دانسته . به نظر من باید رویه بینا بین را پیش گرفت . یعنی در برخی موارد باید مجازات باشد تا ترس از ارتکاب باقی بماند و در برخی موارد باید با معتاد مثل بیمار برخورد کرد تا آثار روحی و جسمی اعتیاد از وی زدوده شود .

■ از کیفیت ارجاع پرونده ها رضایت دارید؟

مقام ارجاع در دادرهای عمومی و انقلاب ، معمولاً تجربه و تخصص قضات دادرها و نیز توان کاری دادیاران و بازپرسان را در نظر می گیرند و به تناسب تخصص و ذوق قضات ، پرونده های واصله را ارجاع می دهند و با این روش نتیجه مطلوب حاصل می شود . با گذشت چندین ماه از افتتاح دادرها ، بحمدالله مشکل خاصی دیده نشده و حدود و اختیارات دادیاران و بازپرسان را قانون مشخص نموده است .

◀ محمد مهدی شه میرزادی - بازپرس شعبه سوم

قاضی چگونه می تواند روزانه درباره ۳۰ پرونده تصمیم بگیرد

دارای مدرک کارشناسی ارشد حقوق و جزا و جرم شناسی - سابقه قضایی از سال ۱۳۶۰ و با عنوان های دادیار ، قاضی تحقیق ، دادر دادگاه ، رئیس دادگاه و پس از احمای دادرها با عنوان بازپرس اشتغال داشته اند .

■ جوان گرایی در سیستم قضایی کشور جریان دارد؟ این جریان را چگونه به تفسیر می کشید؟

درباره گزینش قضات اگر موازین فقهی ، مورد رعایت باشد ، به نظر می رسد اگر چه غالب فقهی تأکید بر اجتهاد قاضی دارد ، اما چنانچه تفسیر به روز نماییم ، می توان آنرا تأکید بر داشتن داده ها و معلومات حقوقی دانست و این امر می تواند تا سالها عظمت و بلندای دستگاه قضایی را حفظ کند .

دانش ، مهارت ، درایت و به خصوص ترکیب نفس قاضی بسیار مورد توجه بزرگان و کلام شروع بوده است .

◀ عبدالغفور صادقی - بازپرس شعبه ۹

در برخی موارد باید با معتاد مثل بیمار برخورد کرد

دارای تحصیلات حوزوی دروس خارج فقه و اصول فقه دارای ۲۳ سال سابقه قضایی و اداری که با عنوان قاضی دادگاه تجدیدنظر اهواز ، و مستشار دادگاه تجدیدنظر تهران مأمور به خدمت در دادرهای عمومی و انقلاب تهران به عنوان بازپرس اشتغال داشته اند .

■ جرایم مورد رسیدگی توسط شما چیست؟ بیشتر شامل جرایم فاحش ، جرایم مربوط به سلاح و نیز فعالیت های گروهکی است . ضمن آنکه به جرایم عمومی نیز رسیدگی می کنیم .

■ شما در مورد ابلاغ قضایی به قضات جوان ، چه نظری دارید؟

ابتدای انقلاب اقتضا چنین بود که می دادند . اما الان چنین نیست .

■ در مقوله آموزش قضات یا اصلاح قوانین پیشنهاد شما چیست؟

در این قسمت با مشکلی مواجه نشده ایم که بگوییم نارسایی یا خلأ قانونی وجود دارد .

■ در مورد جرایم مربوط به فعالیت های سیاسی؟ ما در قانون فعلی جرمی به عنوان جرم سیاسی نداریم و آنچه در قانون مجازات آمده به گروه های

محراب اطلاق می شود .

■ در برخورد با توصیه ها و سفارش ها چه می کنید؟ شخصاً مواجه نشده ام . توصیه هم از سوی هر مرجعی که باشد ، ترتیب اثر داده نمی شود .

■ آیا به عنوان بازپرس ، احساس استقلال قضایی می کنید؟

بله - کسی تا به حال مداخله ای نداشته است .

■ مقدار اختلافات شما با دادستان چقدر است و چه مقدار از این اختلافات به دادگاه ارجاع می شود .

دور از نگرش های سیاسی و دریافت تجربیات مثبت آنها .

(ب) دستگاه قضایی باید از پذیرش قضات جوان خودداری کند و اقتدار مقامات قضایی و توان مالی قضات را بالا ببرد .

(ج) بودجه قوه قضائیه حسب اصل تفکیک قوا باید مستقل باشد . (مثلاً در صدی از درآمدهای نفتی) زیرا با شیوه فعلی عملاً قوه قضائیه از نظر بودجه ، در تسلط قوه مجریه می باشد . همانطور که در سالهای اخیر ، قوه مجریه ، قوه قضائیه را در مضیقه مالی قرار داده است .

(د) اقتدار قوه قضائیه در قطعیت احکام آن است . لیکن با تجدیدنظرهای متعدد ، احکام هیچ زمان قطعی نیستند .

(هـ) برنامه ریزی و شیوه مدیریتی قوه قضائیه باید قاضی مداری باشد نه غیره .

(و) مصونیت قضایی برای قاضی اقتدار می آورد . اما در کشور ما به راحتی با شکایت واهی یک متهم قاضی تعلیق می شود .

(ز) تأمین خودرو بخشی از تأمین زندگی قاضی است . ما در کشور ۶۰۰۰ قاضی داریم . می توان

در مجلس تصویب نمود هر قاضی حق داشته باشد یک ماشین خارجی با معافیت از حقوق گمرکی و سود بازرگانی ، وارد کند و دست کم قاضی در مقابل ضابط خود که الگانس سوار می شود ، تا این حد تحقیر نخواهد شد .

(ح) قوه قضائیه باید فقط در مقطع فوق لیسانس و دکترا قاضی بپذیرد و دوره کارآموزی را از یکسال به چند سال افزایش دهد .

(ط) وقتی قاضی و خانواده اش در کشور ما به تبع موقعیت قضایی و نیز امنیتی از بسیاری از ارتباطات ، تفریحات و جشن ها معذور می باشند ، دولت و

قوه قضائیه باید در تمام شهرها ، مجموعه های تفریحی و ورزشی مخصوص قضات تدارک ببیند و حتی ورزش های مناسب برای قضات اجباری شود .

چنانچه قاضی از نظر اخلاقی دچار تزلزل شود، طبیعی است بر تصمیم گیری هایش موثر خواهد بود. بنابراین صرفاً یک نیروی دانشگاه دیده بدون تجربه، کارایی نخواهد داشت. اما حال که ناچاریم و در عمل نیز بدنه اصلی قوه ضایه را نیروی جوان تشکیل می دهد، باید به موانع اعتلای سیستم قضایی پی ببریم. چرا که بخشی از این بدنه. علم و تجربه لازم و به نوعی تقوای لازم را برخوردار نمی باشند. قضات می بایست با داده های حقوقی به روز پیش روند و در دسترس آنها نیز باشد امروزه جرایمی در دیگر کشورها موضوع بحث های طولانی است که در کشور ما هنوز تعریف نشده اند. نظیر کودک آزاری، جرایم فضایی و ...

پیشنهاد دیگر اینکه سیاست دادرسی گردانی در قوه قضاییه، به عنوان ابلاغ، ترفیع و ... رعایت شود. یعنی قضاتی که در یک محکمه کار می کنند، محدود به یک نوع موضوع و محکمه نشوند و زمان بندی مشخصی صورت گیرد جهت تبحر در رسیدگی به جرایم و مسائل مختلف کیفری و حقوقی. رویه فعلی که سیکل های چند ماهه از قاضی تحقیق، دادرسی و ... تا رئیس دادگاه طی می شود، به نظر می رسد مطابق با شایسته سالاری نیست. چه بهتر آنکه مدت کارآموزی بیشتر شود و کارآموزان نزد قضات سرپرست خود، مورد آزمون قرار گرفته و درباره شخصیت، شأن و شم حقوقی و قضایی شان نظر داده شود و در پایان نیز مورد امتحان عملی قرار گیرند و ...

■ آیا از ارجاع پروندهها راضی هستید؟
در سیستم کلی مشکل ارجاع پروندهها بدون مقررات و قاعده، باید حل شود. یک قاضی روزانه چگونه می تواند درباره ۳۰ پرونده تصمیم بگیرد و به گونه ای حق را رعایت کند که رأی نقض نشود. تخصصی شدن دادرسیها نیز لازم است. همانگونه که در پزشکی تخصص های مختلف وجود دارد و این مسئله به دقت رسیدگی می افزاید، نباید از قاضی مثل یک پزشک عمومی کار خواست.

■ درباره ضابطین چه نظری دارید؟
تصور می شود ذکر چند نکته مفید است؛ اول آنکه باید توجه داشت ضابطین مأمور و آمر نیستند، دوم آنکه وظایف ضابطین در قانون آیین دادرسی کیفری معین گردیده و نکته سوم امنیت که ضابطین دادگستری در اموری نظیر قاچاق موادمخدر، کالا و ... متأسفانه از نیروهای وظیفه یا سرباز استفاده می کنند که این امر با اصول حقوق کیفری و جرم یابی سازگاری ندارد. زیرا این نیروها از دانش و مهارت لازم جهت اجرای طرح ها، کشف جرایم و حتی دستگیریها و تشخیص موارد و موقعیت های خاص بی بهره اند و در نتیجه اصول و موازین کنار گذاشته می شود. ضابطین باید طوری از علم و تجربه کافی برخوردار گردند که به قضات سیار معروف باشند و نه صرفاً مأمور معذور.
■ آیا تصور نمی کنید دستاوردهای حاصل در مبارزه

با مواد مخدر، تناسی با هزینه های پرداخت شده ندارد؟

با شما هم عقیده هستم. سخنرانی دیر وقت ستاد مبارزه با موادمخدر در هتل تهران خیابان طالقانی نیز مؤید این عقیده بود.

■ درباره شما از همکاران مطالبی شنیده ایم حال از خود شما می پرسیم که آیا تا به حال با تهدید مواجه شده اید؟

کثیراً و کثیراً؛ منسوبین و مرتبطين با متهمان با شدت و ضعف دست به آزار اذیت شخصی و خانوادگی زده و ایجاد مزاحمت های متعددی نموده اند که از حوصله این بحث خارج است.

■ به عنوان بازپرس از موقعیت فعلی در مقام خود رضایت دارید؟

با توجه به نقش و جایگاه و موقعیت قضایی بازپرس، رضایت حاصل نمی باشد چرا که تفاوت چشمگیری میان بازپرس و دادیار آنگونه که قانون اصلاحی مد نظر دارد، دیده نمی شود و دقت نظر عمیق در بندهای ح و ط ماده ۳ اصلاحی مبین این امر است. مضاف بر اینکه در سیستم فعلی یک دادیار کم تجربه و نوپا به عنوان نماینده دادستان می بایست در مورد عملکرد بازپرس اظهار نظر کند.

که این امر با اصول و منطق سازگاری ندارد و به قول دادستان کل وقت، مرحوم دکتر عبدالحسین علی آبادی، عدالت فقط برای مجرم و شاکی پرونده مطرح نیست. ابتدا باید از باب تربیت نفس نسبت به خود قضات اعمال شود و سپس به دیگران. قرآن نیز می فرماید: «اتأمرون الناس» و معنای عدالت را امیرالمؤمنین در نهج البلاغه تعریف نموده که به هر چیزی در محل شأن و شایستگی خودش قرار گیرد.

■ آیا از مراجعه و حضور وکلا خوشحال می شوید؟
دادگاه انقلاب، در یک مقطع دچار عدم تعامل بین قاضی و وکیل بود که جای انتقاد است. این غول ذهنی در ذهن قضات باید شکسته شود و وقتی که وکیل به دادگاه می آید، قاضی باید شکرگزار

باشد. زیرا تذکر و راهنمایی وکیل هرگز به منزله اثبات ضعف قاضی نیست، بلکه عمل بالندگی، پویایی و شایسته نخستین است. بی جهت نیست که قانون در موارد مجازاتهای سنگین، در صورت عجز متهم، دادگاه را مکلف به تعیین وکیل تسخیری برای متهم می نماید و اصلاً بحث و تردید راجع به این مسئله بی مفهوم است. زیرا وکالت جزء لاینفک و اقتضای ذاتی احقاق حق و دفاع از حقوق است.

■ بیشتر به چه مواردی رسیدگی می کنید؟
جرایم علیه امنیت، موادمخدر، سرقت مسلحانه، قاچاق سلاح و مهمات و ... که طبعاً به لحاظ صلاحیت عام دادسرا، سایر جرایم نیز ارجاع می گردد.

■ میزان اختلافات با دادستان در چه مواردی است و چه مقدار کیفر خواست در ماه صادر می شود.

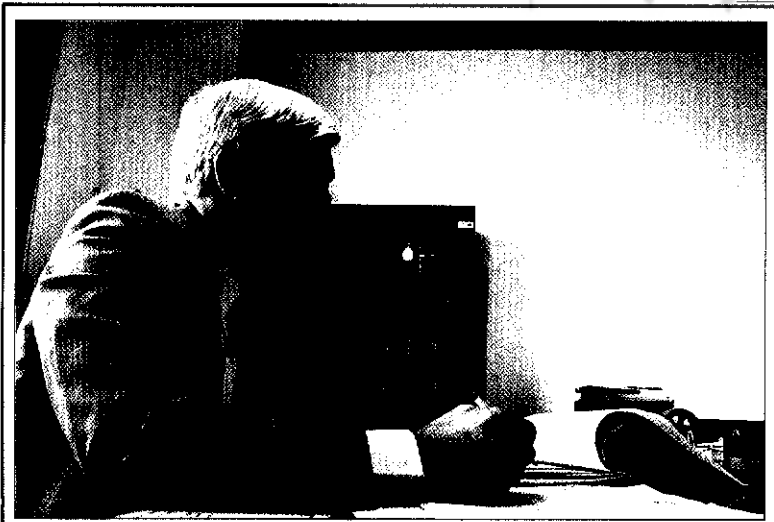
اختلافات بعضاً در خصوص قراینهایی منع تعقیب و مجرمیت مطرح شده که دادگاه، نظر این بازپرس را تأیید نموده و در کل اختلافات بسیار اندک مطرح بوده است. تهیه کیفر خواست نیز به عهده دادیار اظهار نظر است و مطابق قانون در حیطه بازپرس نمی باشد.

■ آیا دستگاه قضایی در اجرای عدالت موفق بوده است؟

تصور می شود متأسفانه دستگاه قضایی موفق نبوده است. زیرا اطلاع های غیر متعارف و صدور و اجرای احکام نیز متفاوت است و شاهد عرض نیز همان صدور ابلاغهای غیر مدبرانه برای کارآموزان قضایی و نیز مفقودیت شایسته سالاری در انتخاب قضات و عدم تشویق قضات شایسته و فرض بر یکسان بودن همه قضات است.

بدتر از همه ایجاد سیاست بسیار خطرناک و مخرب آمارگرایی است که به عدالت و نحوه رسیدگی بسیار لطمه می زند.

■ راه های اعتلای سطح قضاوت راه در چه می دانید؟
به نظر می رسد اصل پذیرش و هسته های گزینش

محمدمهدی شهینرادی

علی اصغر صفاری

◀ علی اصغر صفاری - دادیار شعبه ۴ اظهارنظر

ضابطان به جز عده ای محدود واجد شرایط لازم نیستند

لیسانس حقوق قضایی ورودی دانشگاه شهید بهشتی و انتقالی به دانشگاه علوم قضایی، به سبب معدل بالا دارای یکسال و نیم سابقه قضایی، دادیار ناظر زندان، دادیار شعبه هفتم و دادیار شعبه سوم دادسرای انقلاب

■ عمده تفاوت دادسرای انقلاب را از حیث صلاحیت با سایر دادرها بیان فرمایید.

پس از تقسیم کار مورد لحاظ دادستان محترم تهران پیرو صلاحیت عام، این دادرها به جرایم موضوع ماده ۵ قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب رسیدگی می نمایند: ۱- جرایم علیه امنیت ۲- توهین به بنیانگذار جمهوری اسلامی و رهبر معظم انقلاب ۳- توطئه علیه نظام ۴- جاسوسی ۵- مواد مخدر ۶- جرایم مربوط به اصل ۴۹ قانون اساسی. ۷- جرایم موضوع ماده ۳ قانون امور پزشکی و دارویی (مصوب خرداد ۱۳۳۴) و اصلاحیه بعدی.

■ عمده موارد رسیدگی توسط شما شامل چه پرونده‌هایی است؟

پرونده‌های ارسالی جهت اظهارنظر، شامل تمام پرونده‌های رسیدگی شده است که منجر به صدور قرار نهایی شده است. البته عنوان دادیار اظهارنظر در قانون منعکس نشده است. اما قانوناً دادستان می تواند وظایف خود را به برخی از معاونین و دادیاران تفویض نماید و دادیار اظهارنظر در حقیقت نقش هدایتی داشته و نظر دادستان را در امر تحقیق تأمین می کند.

■ برخورد شما با متهم چگونه است؟

هرچند فرد به عنوان متهم می باشد ولی به هرحال یک انسان است و به همین دلیل قابل احترام و تکریم می باشد. ریاست محترم قوه قضاییه نیز در جهت حفظ کرامات انسانی در همین راستا بخشنامه‌ای را در مورخ ۸۲/۱/۲۰ به مراجع قضایی و انتظامی صادر فرمودند. همانگونه که حضرت علی(ع) نیز به مالک فرمودند: «ای مالک! مردم با تو یا در دین برابرند یا اگر نباشند، حداقل در خلقت برابرند».

همچون دیگر کشورها لازم است. در حالی که دادسرای انتظامی از لحاظ تخلیفات قضایی و حفاظت اطلاعات از لحاظ اطلاعاتی و امنیتی کافی است، وجود سایر هسته‌ها و مراجع نظارتی امنیتی موازی غیر ضروری به نظر می رسد. ما مسائل مهمتری داریم از جمله نقض بی شمار آراء...

در مثل اگر کودکی بیمار داشته باشیم باید علت این بیماری دائمی را بیابیم. پس ضعف از جای دیگر است. قضات به لحاظ افسردگی شخصیتی و محدود بودن به حدود مراکز حفاظتی و علی‌الذموم در خوف الرجا به سر بردن، علاوه بر مشکلات دیگر، به تأیید کارشناسان و روانشناسان، قدرت ثبات در تصمیم‌گیری را نخواهد داشت. هر چند که بر نظارت در جهت حسن اجرای قانون نیز مخالفتی نیست.

ضمناً دستگاه می‌بایست در بخش عمرانی نیز فعال باشد. زیرا هیچ ساختمانی جز ساختمان دیوانعالی کشور بر اساس موازین و شأن و آداب و روانشناسی قضایی در اختیار قضات نیست و محیط‌های قضایی فعلی مناسبی با کار قضا ندارد. تعامل ننگانگ بین قاضی و وکیل در سیستم قضایی آنهم به صورت کمیسیون‌های تخصصی در اعتلای قوه، مؤثر در مقام واقع خواهد شد. یعنی با دو نظارت از دستگاه قضایی و کانون وکلا به صورت کمیته‌های تفکیکی، وکیل و قاضی خارج از محیط دادگاه به عنوان دو حقوقدان نسبت به موضوعات حقوقی و کیفری متنوع به تعامل و تبادل نظر پردازند و نتایج به صورت تشریحی و سایت مورد استفاده قضات قرار گیرد و هر چند که در فرهنگ غرب ضرب‌المثل شده قاضی خوب آنست که قبل از قضاوت، به وکالت پردازد و فلسفه این امر به نظر من این است که یک دید فراسویی و فراخردی در قاضی جهت کشف حقایق ایجاد شود.

■ اگر تحلیل‌گر منتقد باشید به دادسرای انقلاب چه انتقادی وارد می‌دانید؟

یک نکته عدم توجه مسئولین وقت دادگاه انقلاب نسبت به بالندگی فکری و علمی قضات بوده که

اینگونه نیرو باید با اصول و آداب استخدامی کشور متفاوت باشد همانگونه که گفته شد طی دوره کلاسبک ۴ ساله تحت نظر اساتید بعضاً غیر مجرب و کارآموزی کوتاه مدت غیر متعهدانه و در پی آن بلافاصله ابلاغ قضایی و عدم کنترل جدی کارآموزی‌ها توأم با تعارف و تکریم متقابل آنچه که مورد توجه قرار نمی‌گیرد کار و عملکرد علمی در جهت کشف واقعیات در راستای قوانین است و این کثرت جوان‌گرایی در سیستم قضایی برخلاف سایر مشاغل که نیروی جوان مفید و فایده‌مند است، با روح عدالت و حقوق و وضعیت کار قضا، و نیز شایسته سالاری و تأکیدان و سفارشات شروع انور اسلام، حساسیت و مخاطرات شغلی تعارض داشته و درایت خاصی را در گزینش نیرو می‌طلبد.

روایات و سفارشهای بزرگان در باب قضاوت بر این تأکید داشته که قاضی هر آن در معرض آتش جهنم قرار دارد. حال یک قاضی در سن کم و پیش از تشکیل خانواده ابلاغ می‌گردد، بدون آنکه محیط وی نیز بررسی شود زیرا نیرویی که از شهر جنوب می‌شود با نیروهایی که از روستاها یا شهرستان‌های کوچک جذب می‌شوند، از لحاظ آشنایی با اصول اجتماعی و اخلاقیات و مقررات شهری متفاوت است. در نتیجه تصمیمات متزلزل قضایی محاکم، تبعات نابهنجار اجتماعی و قضایی به دنبال خواهد داشت دیگر آنکه قوه قضاییه در جهت تحقق عدالت و نظم‌زدایی و تحقق آرمانهای عدالت خواهانه، با توجه به شکل و وضعیت جهانی، نباید صرفاً از تعداد خاصی کارشناس و حقوقدان در جهت تدوین و اصلاح قوانین و تهیه لایحه برای ارائه به قوه مقننه، کمک بگیرد و به نظر می‌رسد از جامعه قضایی - قضات کشور- نیز بهره‌فکری ارائه طریق و طرح اخذ نظریات حقوقی مفید باشد.

پیشنهاد می‌شود در این راستا از مراجع کثیر نظارتی بر قضات کاسته قدری به مراجع حمایتی قضات نیز نگریسته شود. تحقق انجمن صنفی قضات نیز